

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. VII. Præceptum divinum Communionis videtur per se & ratione sui
tantùm semel in vita obligare, ita ut ei satisfiat quandocumque
communicetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

69. An in casu proposito debeat ministrari Eucharistia:

Tantum noto, quod ex jam dictis videatur legi, non solum posse ministrari Eucharistiam tali puero, sed etiam debere; uniusquisque enim habet jus ad extrema Sacramenta, nisi obstat prohibitio Ecclesiae, quae cum hic non obstat, ut ostensum est, quidni competat tali puero jus exigendi Eucharistiam, & per consequens Ministro incumbat obligatio ministrandi? Certè non video quid efficaciter possit objici.

Nam quod supra dicebat Card. puerum, scilicet tali dubio, non obligari ex vi præcepti divini, quid refert? Etiam nullus obligatur ad suscipiendum Extremam Unionem; equidem jus habet eam petendi, & Parochus obligationem ministrandi.

debet ministrari si possit.

Igitur vel non potest Eucharistia ministrari tali puero, vel si potest, debet ad ejus petitionem; censetur autem quilibet petere in illo articulo Sacramenta maxime utilia, nisi positivè renuat. Sed numquid potest ministrari? Nescio quid obstat.

70. Responsio ex Lugone de quibusdam obligationibus.

Dices; possessio legis prohibentis, de qua supra. Respondetur ex Lugone n. 42. Prohibitio Ecclesiae dupliciter potest fieri: primò ne detur Eucharistia, nisi iis, qui sunt doli capaces; secundò ne detur Eucharistia iis, qui non sunt doli capaces. Juxta priorem deberet constare positivè de capacitate, ut possit licitè dari Eucharistia: petitur enim capacitas, ut conditio requisita; quare sicut non potest conferri Ordo aut Beneficium, nisi constet positivè de ætate requisita ad Ordinem aut Beneficium; sic nec potest dari Eucharistia, nisi constaret positivè de capacitate, quæ esset etiam conditio requisita.

In infanzia expositus de quo dicitur in legibus licitè ministrari. Hinc sequitur.

At verò si prohibitio fiat posteriori modo, non videtur exigi positiva scientia de capacitate, sed quod non constet de incapacitate: qui enim præcipit ne detur incapaci, solum videtur prohibere actum dandi incapaci, contra quod non videtur facere, qui dat ei, quem nescit esse incapacem: ideo enim non fit contra legem prohibentem illegitimos ordinari, quando ordinatur qui in infanzia fuit expositus, & de quo dubitatur, an sit legitimus, juxta sententiam multorum, quam approbatam fuisse à Summo Pontifice, refert Henriquez de Irregul. cap. 8. n. 10. in margine littera K.

Canonic.

Rationem autem reddit Coninck disp. 18. de Sacramentis dub. 12. n. 105. quia defectus non imputatur, nisi probetur. Quia nimirum dum prohibetur ordinari illegitimus, solum videtur prohiberi ordinari ille, quem constat positivè esse talem, non eum, quem, factò examine debito, non constat. Porro Communionem parvulorum non priori, sed posteriori modo prohiberi, colligi potest ex verbis, quibus in Rituali Romano proponitur. Hucusque Lugo.

71. An modò de defectu non imputatur.

Sed contrà; qui in infanzia fuit expositus, ideo potest ordinari, quia, ut bene dicit Re-

saltem aliquando fuisse: non constat autem talem expositum fuisse illegitimum. Unde si certò sciretur aliquem esse illegitimè natum, dubitaretur equidem de dispensatione, stante dubio, secundum communem sententiam, non posset talis ordinari.

nisi probetur aliquando infuisse.

Ergo similiter in præferti. cum certò constet talem parvulum aliquando fuisse incapacem Eucharistiae ex præcepto Ecclesiae, pro illo scilicet tempore, quo erat planè incapax rationis, nisi jam prudenter possit præsumi capax, videtur judicandum pro possessione legis, nisi aliquid aliud obstat.

sicuti præbatur parvulo in fuisse defectus usus rationis.

Quæris quid impræsentiarum obstat? Resp. benigna interpretatio mentis Ecclesiae, quæ tali puero ministrat Extremam Unionem, Sacramentum absolute non necessarium, cum tamen Eucharistia fortè sit necessaria ex præcepto divino; atque ut non esset, nihilominus moraliter certò habitura effectum.

adeoque jura dicitur pro possessione legis.

Unde non est par ratio de prohibitione humana dandi Eucharistiam incapaci usus rationis, & prohibitione divinà accipiendi Eucharistiam indignè, seu in peccato: nisi enim quis, saltem probabiliter, sciat peccatum remissum, exponit Sacramentum manifestissimo periculo carendi suo effectu. Probet ergo seipsum positivè, & sic de pane illo edat.

nisi aliter constet de mente legislatoris.

Ex hæcenus dictis arbitror satis pervium, quid sit dicendum de adultis, qui habent debilem usum rationis: nempe dandam illis esse Communionem, saltem in articulo mortis, si verè capaces sint: sæpius autem, vel minùs sæpè extra illum articulum, secundum majorem vel minorem capacitatem, juxta prudens judicium Confessarii, secundum illud Innoc. III. in Concilio generali Lateranensi cap. 21. (& refertur cap. Omnis utriusque sexus 12. de Pœnitentiis & remissionibus.) Nisi fortè de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab huiusmodi perceptione (Eucharistiae in Paschate) duxerit abstinentiam. Ubi judicio Confessarii permittitur dilatio Communionis Paschalis, alioquin ab Ecclesia præcepta.

72. Adultis debilem rationis usum habentibus quandoque danda Communionis.

Atque hæc sufficiant de subiecto legis divinæ. Inquiri ulterius, quando obliget illa Lex? Responso erit

Con. 2. de Pœnitentiis.

CONCLUSIO VII.

Præceptum divinum Communionis videtur per se & ratione sui tantum semel in vita obligare, ita ut ei satisfiat quancumque communicetur.

Ita docet Sylvest. verbo Eucharistia 3. qu. 1. Armilla verbo Communionis n. 4. & alii. Est verò contra Durandum, Gabrielem, & alios, quos

73. Sylvest. Armilla.

Præceptum Communionis secundum aliquos per se obligat in mortis articulo; Parandus, Gabriel, Suarez, Nicænum.

quos refert & sequitur Suarez disp. 69. lect. 3. qui putant in articulo mortis præcisè obligare hoc præceptum, sive antea quis communicaverit, sive non. Fundantur: quia jam inde ab Apostolorum temporibus solet Ecclesia diligentissimè cavere, ne morituri absque Viatico decedant. Concilium Nicænum can. 13. aliàs 12. & ponitur cap. De hu. 9. 26. q. 6. De his verò qui recedunt à corpore, antiquæ legis regula observabitur etiam nunc, ita ut si forte quis recedat ex corpore, necessario vitæ suæ Viatico non defraudetur.

Lugo.

Ubi, inquit Lugo disp. 16. n. 34. ratio redditur, quia Viaticum est necessarium, non videtur autem sermo esse de necessitate ex præcepto Ecclesiastico; quia lex ipsa Ecclesiastica non bene redderet pro ratione necessitatem proveniente ex eadem, vel simili lege Ecclesiastica: ergo debet intelligi de necessitate aliunde proveniente ex lege divina. Sed hoc argumentum nullius pili est, ut statim videbimus.

secundum alios, etiam sæpius in vita.

Addit Suarez cum aliis, non solum in mortis articulo, verum etiam aliquoties in vita obligare jus divinum Communionis, ut ne differatur ultra tres vel quatuor annos. Quia ita solent obligare alia Dei præcepta affirmativa indefinite lata, v.g. præceptum dilectionis Dei super omnia, præceptum Pœnitentiæ, Religionis, præceptum sacrificandi Sacerdotibus impositum. Immo de præcepto charitatis docet Scotus in 3. dist. 27. q. unicâ n. 18. obligare illud jure divino pro singulis diebus Dominicis: quod etiam de præcepto adorationis Christi affirmat dist. 9. ejusdem lib. q. unicâ n. 5.

74.

Conclusio probatur.

Nihilominus probatur Conclusio nostra: quia neque ex natura Sacramenti, neque ex Scriptura, neque ex aliqua definitione Ecclesiæ, aut traditione, neque ex ratione potest colligi, quòd sæpius obliget, quàm semel hoc præceptum: non sunt autem multiplicandæ obligationes absque sufficienti fundamento. Sed videamus singula.

Præcisè ex ipsa institutione Sacramenti non colligitur obligatio vel semel communicandi.

Quòd attinet ad naturam Sacramenti, nemo ambigit institutum esse per modum cibi sive nutrimenti: equidem non necessarij ad salutem, eò quòd per se primò non conferat primam gratiam, sed gratiæ augmentum, & spiritalis dulcedinis abundantiam; quæ etiam oratione, jejunio, elemosynâ, aliisque pietatis operibus obtineri possunt. Igitur præcisè ex ipsa institutione, nisi accessisset expressa voluntas instituentis, non sufficienter colligeretur obligatio vel semel communicandi, quantò minus sæpius, aut determinatè in articulo mortis?

Pono quòd nutrimentum corporale aliâ viâ posset haberi, quàm per cibum aut potum, quidni licitum foret tali casu abstinere ab omni cibo & potu? Et verò hoc Sacramentum non-

ne etiam institutum est per modum potus? Et tamen sufficienter impletur præceptum divinum sumendo tantum cibum. Quare? Quia tota virtus habetur in cibo. Si ergo tota virtus Eucharistiæ, id est, augmentum gratiæ, reperitur in oratione, jejunio, & aliis pijs operibus, quæ necessitas cibi Eucharistici ex vi suæ institutionis? Sanè nulla, nisi ut illud augmentum gratiæ recipiatur ex opere operato.

Præterea interrogo: cur frequentissimè utimur cibo corporis, & non ita frequenter Eucharistiâ, sive cibo animæ? Respondes: quia virtus cibi spiritalis potentior est, & diuturnior ad servandam vitam animæ, quàm virtus cibi materialis ad conservandam vitam corporis. Optima responsio!

Unde ergo colligis necessitatem cibi spiritalis determinatè in articulo mortis, aut sæpius in vita? Nonne ad vitam corporis oportet nunc comedere, si antea comidisti, & adhuc cibi virtus perseverat? Minimè, inquis. Cur ergo debeo sumere Eucharistiâ in articulo mortis, si antea eam sumpsi, & adhuc perseverat ejus virtus? An existimas, quòd minor sit virtus Eucharistiæ, quàm aliorum Sacramentorum? Et tamen sufficit illa semel sumpsisse.

Respondetis fortassis, Eucharistiâ non conferre tantam gratiam, aut tam diuturnam, quantam, & quòd diuturnam conferunt alia Sacramenta; idque quia Eucharistia instituta est, ut sæpius possit accipi. Esto; numquid etiam Pœnitentiâ de eisdem peccatis sæpius accipi potest? Quis ideo docet in articulo mortis esse obligationem iteratâ Confessionis eorumdem peccatorum? Frustra ergo recurritur ad naturam Sacramenti, ex qua nihil aliud habetur, quàm quòd sæpius sumi possit, & sumptio utilis sit.

Neque etiam ex Scriptura habetur illa obligatio; siquidem illa verba: *Nisi manducaveritis &c.* Et illa: *Hoc facite*, & si quæ alia sunt quæ indicant præceptum divinum; nullam temporis determinationem continent, & ab undè verificantur in unica Communionè, ut patet consideranti.

Dices; illud præceptum divinum indeterminatum, per Ecclesiam est determinatum ad singulos annos, ad tempus Paschatis & mortis articulum, eodem modo quo præceptum divinum Confessionis obligat singulis annis ex determinatione Ecclesiæ.

Respondeo; quidquid sit de præcepto annuo Confessionis, divinum sit, an verò solum Ecclesiasticum, interim disparitas est, quòd ex Tridentino sess. 14. cap. 5. constat omnia peccata mortalia post Baptismum commissa semel in vita esse confitenda. Jam autem per præceptum Ecclesiæ efficitur, ut solum semel in vita, sed hoc tempore illud præceptum impleatur: neque enim est ulla obligatio, etiam

77. Hoc co...

78. Disputatio...

79. Quod pat...

80. Multo...

79. Improp...

ex præcepto Ecclefiastico, iteratò confitendi peccata femel directè remiffa. Porro impræfentiarum Euchariftia fæpiùs acciperetur ex præcepto divino, cum tamen illud præceptum non fufficienter colligatur neque ex natura Sacramenti, neque ex Scriptura.

Neque ex definitione, vel traditione Ecclefiæ, quod fic proba: licet varia exteat Conciliorum antiquiffima decreta de dando morituris Viatico; hiac tamen duo folum poffunt concludi: Unum, effe faltem Ecclefiasticum præceptum de Communione in articulo mortis. Alterum, effe aliquod divinum Communionis præceptum obligans indefinitè ex fe: quippe Ecclefiæ non folet præcipere fufceptionem Sacramentorum, nili jam illa fufceptio fit jure divino præcepta indefinitè; & hinc nullum extat præceptum Confirmationis, Extremæ Unctionis, Ordinis aut Matrimonii; quia videlicet de his Sacramentis accipiendis, quamvis aliqua fint valde utilia, non extat præceptum divinum. Contra verò Ecclefiæ præcipit Pœnitentiam, Communionem, Baptifmum, eò quod de illis extet jus divinum faltem indefinitè latum. Hoc ergo ad fummum colligitur ex ftatuto Ecclefiæ.

Igitur ad argumentum Lugonis fuprà n. 73. Refpondeo cum Dicafthillone difp. 10. n. 22. receptiffimum effe, quòd Concilia & Pontifices fe referant ad leges prædecefforum, & juxta illorum ftatuta decernant. Quid quæfo magis tritum in Bullis Pontificiis, quibus confirmatur, aut innovatur aliqua prædecefforis conftitutio, quàm illa quafi folemnia verba: Nos eufdem prædecefforis noftri N. veftigijs infiftentes, & eius conftitutionem confirmantes &c.?

In particulari autem, Concil. Trident. feff. 14. cap. 7. agens de refervatione caluum. Magnopere, inquit, ad Chriftiani populi difciplinam pertinere, fanctiffimis Patribus noftris vifum effe, ut atrociora quedam & graviora crimina non à quibusvis, fed à fummis duntaxat Sacerdotibus abfolverentur. Ex quo judicio fanctiffimorum Patrum concludit: Vnde merito Pontifices Maximi pro fua poteftate fibi in Ecclefiâ univerfa tradita, caufas aliquas criminum graviores fuo potuerunt peculiari iudicio refervare. Et infra ex eo, quod in eadem Ecclefiâ Dei cuftoditum femper fuit, ut nulla fit refervatio in articulo mortis, inferre: Atque ideo omnes Sacerdotes quoflibet pœnitentes à quibuslibet peccatis & cenfuris abfolvere poffunt.

Similiter cap. 5. eufdem feffionis agens de præcepto Confeflionis, cum memiffet legis Conc. Later. fub Innoc. III. ubi annua Confeflio ftatuitur, approbat morem confitendi tempore quadragefimæ dicens: Quem morem hac fancta Synodus maxime probat, & amplectitur tanquam pium & merito retinendum.

Denique, ut propiùs accedamus ad propofitum, idem Concilium feff. 13. cap. 6. in hac

ipfa materia Sacramenti Euchariftiæ fic loquitur: Porro deferri ipfam facram Euchariftiam ad infirmos, & hunc ufum diligenter in Ecclefiis confervari, præterquam quod cum fuprema equitate & ratione coniunctum effe, cum multis in Concilijs præceptum invenitur, & vetuffiffimo Catholica Ecclefiâ more effe obfervatum. Quare fancta hac Synodus retinendum omnino falutarem hunc, & neceffarium morem ftatuit.

Et quæ putas funt ifta Concilia, in quibus invenitur hoc præceptum? Cerrè unum ex illis effe Concilium Nicænum fuprà allegatum; cujus meminit Trident. in principio illius capituli, inquit: Confuetudo afervandi in facratio fanctam Euchariftiam adeò antiqua effe, ut eam feculum etiam Nicæni Concilii agnoverit. Num & illa confuetudo jus divinum? Quis aufit affirmare? Ergo nec confuetudo deferendi Euchariftiam ad infirmos, quam tamen Concilium vocat neceffarium morem, utique ex præcepto Ecclefiastico à tempore Concilii Nicæni, quod Tridentinum hinc approbat & confirmat.

Et verò quis unquam docuit confuetudinem poffe inducere, vel abrogare jus divinum? Cerrè jus divinum immutabile effe, nili ab eo, qui fanxit. Ergo jus divinum determinatè non obligat fingulis annis in Pafchate, vel in articulo mortis, cum fubfit difpofitioni Ecclefiæ fæpiùs vel minùs fæpè illis vel alijs temporibus Euchariftiam præcipere, prout aliquando præftitutum fuit, de quo fuo loco.

Ad quid ergo adducitur definitio, vel traditio Ecclefiæ? Enimverò nil probat præter utilitatem Sacramenti, & obligationem legis Ecclefiæfticæ. Adde, fi placet, præceptum divinum femel communicandi in vita, five in articulo mortis, five extra illum.

Profeçò vel fola utilitas caufa effe fufficiens, ut Ecclefiâ tanquam pia mater omnibus, etiam excommunicatis, non jejunis &c. in articulo mortis concedat Communionem; quamquam & in aliquibus cafibus folet eam negare; v. g. fi non poffit haberi Sacramentum, nili Sacerdos celebret fine facris veftibus, aut non jejunos fecundùm multorum fententiam. Præterea fi folum adfit laicus, qui illam poffit miniftrare, ut aliqui putant.

Quidni etiam juftè poffet prohibere Viaticum in pœnam delicti, quamvis rariffimè hoc faciat? Olim fiquidem in Hifpanijs moris erat non communicare damnatos ad mortem: quem morem fuffulit Pius V. Motu proprio A. 1569. Philippus etiam fecundus eodem anno legem pofuit de eadem re, præcipiens infuper, ne afficerentur fupplicio, nili poft 24. horas poft fumptam Euchariftiam.

Equidem illud tempus per fe non effe neceffarium; fed etiam unâ horâ antè poffet reus communicare. Vide Dianam parte 3. tract. 6. refol. 59. ubi putat cum Sancio in Selectis difp. 40. n. 4. quòd, quamvis pridie ante mor-

Euchariftiam ad infirmos.

Confuetudo nequit inducere vel abrogare jus divinum.

80.

An Ecclefiæ juftè poffet prohibere Viaticum in pœnam delicti. Pius V. Afficiendū effermo fupplicio datur Communionio.

81.

Diana. Sancio.

77. Non obligat... 78. Dicitur Concilio... 79. Proprium...

Possit dari ipso mortis die, immo minus pium esset negare;

tem esset sumpta Eucharistia à damnato, si tamen devotionis causâ ipso die mortis vellet iterum communicare, minus pium esset Communionem impedire; immo pii Judices ad suscipiendum debent hortari, ut puniendi tolerabilis mortem patiantur, & dæmonis tentationes illâ horâ maximè turbantes, facilius superent: nec ex hoc reverentia Sacramenti minuitur; cùm Christus illud instituerit ad nostram utilitatem, & non coherent irreverenter suscipi, & ob nostram utilitatem sumi, si alias communicans debitam dispositionem habeat: unde vellem hæc à Principibus & Judicibus prænotari. Ita Sancius.

Saltem dandum tempus præparationis ad dignè semel communicandum.

Saltem obligantur reo concedere tempus sufficiens, ut possit se præparare ad semel dignè communicandum, etsi etiam timerent justè interea liberandum à supplicio. Immo tenerentur differre supplicium ad aliquot dies, si sperarent communicaturum intrâ illud tempus, & nullum aliud inconveniens timerent, cùm Eucharistia pro illo agone sit necessaria, saltem ex præcepto Ecclesiastico, cujus adimpletionem debent curare, quantum commodè fieri potest.

82. Non potest assignari certum terminus obligationis divine præcisè per rationem.

Ex dictis patet, per rationem præcisè non posse assignari certum terminum obligationis divine communicandi. Unde nec Adversarii assignant, sed innixi variis & incertis conjecturis, unus asserit præceptum divinum per se obligare ne ultra duos annos differatur Communio, alius ne ultra tres annos &c. quod frivolum est, & conscientias hominum reddit incertas. Accedit quòd nec alia præcepta affirmativa divina de se obligent ad certum tempus, nisi ex speciali natura alicujus præcepti aliud constet.

Respondetur ad exempla contra Conclusionem allata:

Ut igitur respondeamus ad exempla superius obiecta: estò teneantur Sacerdotes ad celebrandum aliquoties in vita, de quo infra proprio loco, hoc non fit præcisè ex eo, quòd teneantur præcepto divino affirmativo; sed quia in tali materia: sunt quippe instituti ministri illius Sacrificii, quòd jugè ac frequens in Ecclesia sua esse voluit Deus in propitiationem pro peccatis totius mundi, qui toties in se Dei iram provocat.

Exod. 20. Cap. 62. de Consec. dist. 1. cap. 12. de Pœnit. & remiss.

Cæterum ad actum Charitatis, Pœnitentiæ, Religionis multis placet, & verosimile est, neminem sapientiùs obligari in vita, præcisè quantum est ex vi juris divini naturalis: quamquam jure divino positivo, Religionis exercitium olim esset determinatum ad diem Sabbathi, Exodi 20. v. 8. *Memento ut diem Sabbathi sanctifices.* Et jure positivo Ecclesiastico nunc fit determinatum ad diem Dominicum cap. 62. & 64. de Consec. dist. 1. de quo præcepto inferiùs, ubi de auditione Missæ. Constat etiam ex cap. 12. de Pœnit. & remiss. Ecclesiam præcepisse omnibus fidelibus utriusque sexûs, postquam ad annos discretionis pervenerint, annuam pec-

catorum Confessionem, de qua in materia de Pœnitentia.

Quid ergo ad Scotum? Patet ex textu. Hæc sunt ejus verba 4. dist. 27. q. unica n. 18. *Quantum ad secundum articulum dico, quòd illud præceptum affirmativum Deut. 6. & Matth. 23. Diliges Dominum Deum tuum &c. non tantum obligat semper ad oppositum fugiendum, ne scilicet in se actus odii, sed obligat pro aliquando ad actum elicitum &c. Quando autem sit hoc, forte determinavit hoc illud præceptum divinum; Sanctifica Sabbatum, Et, Mañeat unusquisque apud se, id est, recolligendo se, & ascendendo ad Deum suum. Et Ecclesia specificavit quærentiam ad Missam audiendam in die Dominico de Consecratione dist. 1. cap. Missæ.*

Similiter loquitur de præcepto adorationis loco supra allegato: *Hoc, inquit, præceptum affirmativum non potest perpetuò impediri ab executione actus, quasi nunquam occurrat opportunus exequendi actum huius præcepti &c.* Et ideo simpliciter ad actum huius præcepti affirmativi aliquando eliciendam, tenetur quilibet adultus. Et pro tempore legis Mosaicæ videtur determinatio fuisse facta ad actum huius præcepti per illud tertium præceptum: Sabbatum sanctifica &c. Pro tempore verò legis Evangelicæ cultus ille exhibendus Deo in sanctificatione Sabbathi, determinatur (utique ab Ecclesia) exhibendus die Dominico.

Nota ly Forè, & ly Videtur: ergo non loquitur Scotus assertivè, sed dubitativè, & magis significat congruitatem, quàm necessitatem. Et dato quòd assereret necessitatem; equidem non juris naturalis præcisè secundum se, sed juris positivi divini, vel Ecclesiastici; quale jus Ecclesiasticum nos etiam agnoscimus circa sumptionem Eucharistiæ, ut ex infra dicendis patebit.

Porrò quòd aliqui dicunt, ideo per se loquendo pluries in vita obligare præceptum charitatis divine; quia nimia dilatio amoris est contemptus divine bonitatis super omnia amabilis, si id asserere est probare, negare est refutare. An aliquis eorum auderet determinare dilationem, quæ præcisè est contemptus?

Si dixeris: dilatio ad unum annum; quæto, cur non etiam dilatio ad medium annum? Cur non dilatio ad unum mensem? Cur non ad duos annos, tres annos &c. Ecce quomodo omnia incerta, ut non sit verisimile Deum voluisse conscientias hominum hujusmodi incertis obligationibus irretire.

Atque verum esset, quòd hi Auctores docent, jam illa obligatio pluries eliciendi actum dilectionis, non oritur præcisè ex jure naturali affirmativo diligendi super omnia Deum; sed ex præcepto negativo Deum sive bonitatem Dei non contemnendi, quòd constat semper, & pro semper obligare.

Nec dubito quin ex eodem præcepto Eucharistia se pius obliget in vita, si nimia ejus dilatio ceteri debeat contemptus divini amoris, quem

quem specialiter Salvator noster in hoc Sacramento effudit, memoriam faciens mirabilium suorum. Sed hæc obligatio est per accidens, de qua hic non agitur; prout etiam illa, quæ oritur ex aliis præceptis, tam naturalibus, quam positivis; quando frequentior sumptio Eucharistiæ est necessaria ad vincendam tentationem.

Iterum ergo dico: Præceptum divinum Communionis videtur per se, & ratione sui, tantum semel in vita obligare. Sed numquid ad sumptionem utriusque speciei? Hæc est veritas Catholica:

CONCLUSIO VIII.

Divinum præceptum Communionis non obligat laicos, & Clericos extra Sacrificium ad sumptionem utriusque speciei.

approbatam, quam tanquam sacrilegium damnablem reprobare conantur: hinc est quod hoc præsens Concilium sacrum generale Constantiense in Spiritu Sancto legitime congregatum adversus hunc errorem salutis Fidei providi satagens, maturâ plurimum Doctorum tam divini, quam humani iuris deliberatione præhabita declarat, decernit, & dicitur, quod licet Christus post cenam instituerit & suis discipulis administraverit sub utraque specie panis & vini hoc venerabile Sacramentum, tamen hoc non obstante sacrorum Canonum auctoritas laudabilis & approbata consuetudo Ecclesiæ servavit, & servat, quod huiusmodi Sacramentum non debet confici post cenam, neque à fidelibus recipi non ieiunis, nisi in casu infirmitatis, aut alterius necessitatis à iure, vel Ecclesiâ concessio, vel admissio.

Et similiter quod licet in primitiva Ecclesiâ, huiusmodi Sacramentum reciperetur à fidelibus sub utraque specie: tamen hæc consuetudo ad evitandam aliqua pericula & scandala, est rationabiliter introducta, quod à conscientibus sub utraque specie, & à Laicis tantummodo sub specie panis suscipiatur, cum firmissimè credendum sit & nullatenus dubitandum, integrum Christi Corpus, & Sanguinem tam sub specie panis, quam sub specie vini veraciter contineri. Unde cum huiusmodi consuetudo ab Ecclesiâ & Sanctis Patribus rationabiliter introducta, & diutissimè observata sit, habenda est pro lege, quam non licet reprobare, aut sine Ecclesiæ auctoritate prohibito mutare. Quapropter dicere, quod hæc consuetudinem & legem observare sit sacrilegium aut illicitum, censeri debet erroneum, & pertinaciter asserentes oppositum præmissum, tanquam Hæretici arcendi sunt, & graviter puniendi per Diocesanos locorum, seu Officiales eorum aut Inquisitores hæreticæ pravitatis &c. Hactenus Concilium Constantiense sess. 13.

Consonat Synodus Tridentina supra cap. 2. ubi cum declarasset, in Ecclesiâ perpetuò fuisse potestatem, ut in Sacramentorum administratione, salvâ illorum substantiâ, ea statueret vel mutaret, quæ suscipiendi utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate magis expedire iudicaret, continuo atexit: Quare agnoscentes S. Mater Ecclesiâ hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset, tamen progressu temporis, latissimè iam mutata illâ consuetudine, gravibus & iustis causis adductâ, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi approbavit, & pro lege habendam decrevit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate prohibito mutare non licet.

Atque ut omnia suis numeris essent completissima, hunc secundum statuit Canonem: Si quis dixerit sanctam Ecclesiâ Catholicam non iustis causis & rationabilibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam Clericos non conscientibus sub panis tantummodo specie communicaret; aut in eo errasse, anathema sit. Quid amplius debuit facere, & non fecit?

asserens esse consuetudinem communicandi sub una specie

87. Trident.

84. In Trident.

86.

87.